

Анна Вакуленко

студентка 2 курсу відділення правознавства
ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України»

Особливості роботи судів в умовах війни

24 лютого 2022 року розпочата повномасштабна війна проти України. Війна торкнулася всіх сфер життя народу та діяльності держави. Проте гарантоване Конституцією України право кожного на судовий захист не може бути обмежено навіть воєнним станом. Але, водночас, судова гілка влади також зазнала впливу війни та її наслідків, що внесло свої корективи до процесів здійснення судочинства [4].

Згідно зі статтею 10 Закону України «Про правовий режим військового стану» в період військового стану повноваження судів не можуть бути припинені, а частина друга статті 26 зазначеного Закону передбачає, що скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється [2].

03 березня 2022 р. був ухвалений Закон України «Про внесення зміни до частини сьомої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо визначення територіальної підсудності судових справ», зміст якого передбачає, що у разі неможливості здійснення правосуддя судом з об'єктивних причин під час воєнного або надзвичайного стану, у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами може бути змінено територіальну підсудність судових справ, що розглядаються в такому суді, за рішенням Вищої ради правосуддя, що ухвалюється за поданням Голови Верховного Суду, шляхом її передачі до суду, який найбільш територіально наближений до суду, який не може здійснювати правосуддя, або іншого визначеного суду [1].

Таким чином, окрім вище вказаної зміни, у період воєнного стану суди України продовжують роботу, але з певними особливостями:

1. Особливості режиму роботи судів у період дії воєнного стану залежить від того, яка ситуація склалася в регіоні, де цей суд розташований [4].

2. Проведення судових справ в режимі відеоконференції (якщо це можливо для всіх учасників процесу). Державна судова адміністрація розробила порядок проведення судового засідання за участі сторін за допомогою відеозв'язку і відповідно поза межами приміщення суду. Було передбачене використання спеціальних систем або інших засобів, що забезпечують проведення судових засідань в режимі відеозв'язку. Цей механізм проведення судових засідань в дистанційному форматі допоміг нормалізувати здійснення правосуддя в умовах карантину. Однак, умови воєнного стану не завжди дають можливість реалізувати права осіб на розгляд їх справи судом через відключення електроенергії.

3. відкладення розгляду судових справ (можливе як за ініціативою суду, так і за клопотанням учасників процесу);

4. розгляд справи судом за відсутності учасника справи (для чого слід подати відповідне клопотання/заяву).

Також в умовах воєнного стану тимчасово обмежено допуск у судові засідання осіб, які не є учасниками судових засідань. Припинено проведення особистого прийому громадян керівництвом суду.

Досвід, набутий Україною з початку російської агресії, показав, що судова система будь-якої держави повинна бути готова до різних сценаріїв [4].

Отже, проаналізувавши вищевикладене, можна зробити висновок про те, що судочинство продовжує здійснюватися в умовах воєнного стану. Окрім того, сьогодні ми можемо констатувати єдність судової системи України і прагнення суддів та працівників працювати з якнайбільшою віддачею, аби в цей важкий для держави час забезпечити для українців доступ до правосуддя, використовуючи, в тому числі, міжнародний досвід та практику. Судова система вимагає перебудови внутрішніх процесів відповідно до умов війни. Подальша оптимізація та діджиталізація зможуть налагодити безперебійну та повну діяльність судів [3, с. 85-87].

Література

1. Про внесення зміни до частини сьомої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо визначення територіальної підсудності судових справ : Закон України від 03.03.2022 № 2112-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2112-20#Text>

2. Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

3. Давиденко П.О., «Особливості діяльності судової системи в умовах воєнного стану», Юридичний науковий електронний журнал: №12/2022. URL: DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/15>

4. Кравцова М.О., Дацюк Т.К., Особливості роботи судів в умовах військового стану, Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство» URL: DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.72>

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**